

**FLORA¹⁹
THEATRE
FESTIVAL
OLOMOUC**

19

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ

DIVADELNÍ FLORA – NE 10/5/2015

POLEDNÍ TRIK OLOMOUCKÉHO MILIEU

Když se člověk prochází po hradbách, které vanou čerstvě odeznělou vlhkostí nočního deště, zjistí, že je právě poledne. Ostré světlo ho zastihne v momentě, kdy se těší, až se S-Cube otevře festivalovému publiku právě ztělesněním divadelní magie v Havelkově inscenaci POSLEDNÍ TRIK GEORGESE MÉLIÈSE. O křehkém, přesto tak mimořádně vtipném obrazu smrtelnosti génia, ale nesmrtelnosti jeho díla si v tomto čísle počtete zešíroka. Připravili jsme pro vás recenzi i vyňuňaný rozhovor s laureátem Ceny Divadelních novin Dušanem Hřebíčkem a s Johanou Vaňousovou, známou z produkci domácích „Cucků“.

Na své si však přijdou také hlasití, kompromisní i zakřiknutí fanoušci slovenského divadla. V exkluzivním rozhovoru jsme vyzpovídali herečku Alenu Pajtinkovou, herce Martina Nahálku a dramaturga Daniela Majlinga. S tím ovšem nekončíme, protože slovenská sekce zdaleka nekončí! Dnešní Les z Komorného divadla Martin (o kterém s každou další diváčkou zkušenost skutečně není jediné pochybnosti) zřejmě ještě pár diváků sne-

se a vřele doporučujeme, stejně jako Rosmer-sholma z bratislavské Arény. Kombinace chmurného žence Roberta Rotha a režiséra Rastislava Balleka rozhicovala nejen slovenské publikum např. mistrovským Hollyrothem, ale zvedla ze židle publikum brněnského Národního divadla fascinujícím Othellem. Vřele doporučujeme.

Navíc je potřeba dodat, že v dnešním vyprávěčském okénku na sebe PR manažer Zdeněk Vévoda prozradí něco málo z jeho záhadami opředeného života na festivalu. Čtěte bedlivě, vše je zakódováno, ale kdo ví, ten ví.

Na závěr je nutno dodat (jinak řečeno z pověřené funkce zamést před vlastním prahem), že v deseti dnech Divadelní Flory člověk vnímá denní doby „diametrálně odlišným způsobem“. Ráno pro nás začíná polednem a noc se pravidelně stává ránem. Usínat se světlem neznamená odcházet za tmy. Obdiv si proto zaslouží většina lidí, kteří v tomhle šíleném tempu drží krok a jsou naladěni na NAŠE ČASOVÉ PÁSMO, což je ve verzi CZ a SK totéž. Máme toho zkrátka tolik společného.

Martin Macháček

PROGRAM

NE 10

11:00 Konvikt / šapitó
PUTOVÁNÍ aneb Voda hučí, vítr fučí, země mlčí,
oheň praská – klíč je láska

Divadlo MY Olomouc
KDE SE STALA CHYBA?

Spolu Olomouc

14:30 S-Cube
BÁBY

Divadlo Na zábradlí Praha

17:30 Moravské divadlo
LES

Slovenské komorné divadlo Martin

21:00 S-Cube
BÁBY

Divadlo Na zábradlí Praha

DIVÁKA NEOKLAMEŠ!

S herci Divadla Andreja Bagara z Nitry Martinem Nahálkou, Alenou Pajtinkovou a dramaturgem Danielem Majlingem jsme se na schodech před Konviktem rozvykládali nejen o Potkanech, ale i o režisérovi inscenace Romanu Polákovi a dramaturgické volbě tématu. (A správně festivalově došlo nakonec i na pivo a tvarůžky.)

Už jste někdy s Romanem Polákem spolupracovali?

Alena Pajtinková: Já ano, na škole, hrála jsem u něj v Kupci benátském, tehdy ještě jako pátačka na konzervatoři. Jsem ráda, že jsem si teď v POTKANECH v Romanově režii zahrála, hodně jsem se od něj naučila.

Jak se vám pod jeho vedením hraje?

AP: Velmi dobře, ale je to člověk, který budí takový respekt, že jsem někdy ve zkušebním procesu měla pocit, že jsem strnulá. Chtěla jsem mu tak moc vyhovět, až jsem se ho někdy bála. Skvělé je i to, že nám nechává prostor pro přínosy, dokonce je velmi vítá!

Martin Nahálka: Já už jsem s ním dřív pracoval, a dokonce jsem si s ním i potykal! Je to divadelní mág, dokáže dělat zázraky s divadlem (AP: I s hercem!).

Jak vám vyhovuje drobnokresebné pojetí herectví v Potkanech?

MN: Je to nejlepší, nesnášíme divadlo, které je dělané jenom na formách; Roman je člověk, který divadlo dělá o pocitech, o vnitřku a o životě.

AP: On dělá divadlo, které neklame.

Setkali jste se při zkoušení s něčím pro vás úplně novým?

MN: Vždycky se člověk setkává s něčím novým, je to dáno i tím, jaká témata se v našem divadle objevují.

AP: Vždyť já jsem s ním vlastně měla už třetí projekt! Takže ve spolupráci s Romanem Polákem jsem služebně starší než můj kolega Martin. Romanovi jde vždy o pravdu na jevišti, vždy nás k ní nějak navrací.

Jak Potkani zapadají do stylu divadla v Nitře? Jak na ně reagují „vaši“ diváci?

MN: Reagují dobře. Divák se nedá oklamat. A Polák to ví. Jde po pravých emocích. Divák to přijímá, i když ví, že to není jako „chceme si v sobotu oddechnout, tak si zajdeme do divadla, nasmějeme se“; jde do divadla popřemýšlet o životě, popřemýšlet o sobě. My v Ni-

tře máme velké štěstí na diváky... a i na režiséry a herce.

Chtěli bychom ještě dodat, že jsme moc rádi, že jsme na tomto festivalu a že tu můžeme spát. Protože spousta festivalů končí tím, že člověk přijede, zahraje a jede pryč. Dneska máme šanci poznat naše olomoucké kamarády, dát si syrečky, dát si pivo a pokecat si.

Jezdíte s touto inscenací často po festivalech?

MN: U nás je to po dlouhých dvou nebo třech letech, kdy jsme na nějakém festivalu. Se hrou, které si vážíme.

AP: POTKANY jsme ale vlastně hráli v Martině na festivalu Doteky a spojení minulou sezónou, ale opravdu s tím málo jezdíme, což je škoda.

Co vás, inscenační tým, vedlo k volbě tohoto tématu?

DANIEL MAJLING

Jako dramaturg nastoupil do Divadla Andreja Bagara v Nitře hned po dokončení studií na VŠMU; pracuje tu už jedenáctým rokem. Mimo působení v divadle je ale i autorem knihy Rudo plné nekorektního černého humoru.

Daniel Majling: Hledali jsme text z dramatiky 19., 20. století, chtěli jsme v divadle vnést do repertoáru nějakého Ibsena, Strindberga, ale když jsme si to četli a já si dělal výzkum, zdálo se mi, že Hauptmann je (alespoň pro mě) na vyšším levelu. Zdálo se nám, že co se týká odhalování a analýzy sociálních příčin, tak nemá žádnou agendu – na rozdíl od těch ostatních. Když jsme pak dělali výběr čistě z jeho dramatiky, líbilo se nám asi pět jeho her. Konkrétně POTKANY chtěl Polák inscenovat už dvacet let, ale vždy, když už byl připravený je začít dělat, se nějak změnila situace. V POTKANECH je tolik témat, která jsou dnes aktuální. Už vůbec to odložené mateřství. Je spousta třicátnic a starších, které s tím mají problém. Jde tam ale i o zvláštní vznik něčeho pravcové-

ho, šileného, ještě ve stádiu, kdy to není zformované, což nás na tom taky bavilo.

S jakým překladem jste pracovali?

DM: Nebyl to nový překlad. On je totiž vůbec problém POTKANY přeložit, protože Hauptmann použil pro každou sociální skupinu jiný jazyk, objevuje se tam i hodně polských slov, berlínský argot atd. Problém je, že ve slovenštině nemáme takový městský jazyk, který by byl zajímavý, a nechťelo se nám zacházet do nářečí, to by zase bylo směšné. Je to tedy starý, ale věrný překlad, zmodernizovaný do současné slovenštiny (se zachováním některých nejspeciřtějších prvků, hlavně co se týká stylistiky a stavby vět).

Jak jste hledali inscenační klíč?

DM: Dnes jste viděli trochu scénograficky okleštěnou verzi, ale režisér Polák měl od začátku zkoušení víceméně jasnou představu, jak POTKANY inscenovat. Která témata akcentovat, která potlačit. Důležitou rovinou pro nás byl příběh středostavovské rodiny. Hauptmann je velice lidský, protože píše o rodině, která si myslí, že se vypracuje, ale pak zjistí, že to tak vůbec není. Že v domě, kde žijí, jsou zvláštní existence. A nakonec přijdou na to, že se celý jejich sen o maloměstáckém ráji sesype, když nemají dítě.

*Za rozhovor děkuje
Barbora Chovancová*

MARTIN NAHÁLKA

Čtyřiatřicetiletý herec Divadla Andreja Bagara v Nitře je vyučený kuchař-číšník a absolvent VŠMU. V Hauptmannových POTKANECH ztvárnil postavu Johna, diváci DF jej ale mohou znát i z mnoha filmů (např. Tobruk).

ALENA PAJTINKOVÁ

Stálá členka souboru DAB Nitra vystudovala hudebně-dramatický obor na konzervatoři v Bratislavě, mimo divadla hraje i v televizi, dabuje (seriál Nezvěstní) a zpívá v kapele Bijouterrier.

ANI POSLEDNÍ TRIK NENÍ POSLEDNÍ

Fantazijní inscenace Divadla Drak v režii Jiřího Havelky POSLEDNÍ TRIK GEORGESE MÉLIÈSE si zábavnou formou pohrává s motivem iluze a smrti. Hlavní hrdina Georges Mélièse je výraznou osobností kinematografie. Tvůrcům se úspěšně podařilo nadšení z kouzel, figlů a schovávaček převést na jeviště.

Dějem se prolínají dvě příběhové linie. První je vystavěna na Mélièsově životě. Přibližuje jeho lásku ke kresbě, následné omámení kouzelnickými triky a jeho setkání s kinematografem bratrů Lumièreových, které určilo kouzelníkovu další kariérní směřování – k filmu. Druhou polovinu inscenace se Georges Mélièse snaží pomocí svých triků obelstít smrt. Často vážně nahlížený faustovský motiv je zde pojednán s pohádkovým nadhledem. Co působí nepřehledně, je závěr, protože oněch vyvrátní nad smrtí je až moc. Ale pravdou zůstává, že Mélièse svým způsobem převezl smrt, protože filmy jsou místem, kde ani smrt nedosáhne.

Vše se odehrává beze slov. Komunikace mezi herci probíhá gesty a fyzickou akcí. Zatím co ošetřovatelka v podání Johany Vaňousové používá výrazně stylizovaná gesta, aby dokázala svoji ráznost a neoblomnost, Dušan Hřebíček jako Georges Méliès je jemnější. Jsou však chvíle, kdy je více než bystrý a svižný jako malý rošťák. Zahrává si s ošetřovatelkou, stejně jako se smrtí.

Během inscenace není jediný kus nábytku, který by nebyl použitý pro nějaký kouzelnický trik. Jedinečně je využita zadní stěna, která na sebe ve chvílích bere podobu filmového plátna pro přehrání skutečně natočených snímků bratrů Lumièreových i Mélièse nebo kresleného filmu v kombinaci se stínohrou. Herecká akce však při projekcích neustává. Filmový mág má možnost sám sebe okomentovat.

Hra světel uvádí změnu situace. Reflektuje přecházení mezi představami, komickými eskapádami nebo strachem ze smrti. Stejně je to i se scénickou hudbou skupiny DVA, která ozvláštňuje inscenaci. Například v okamžiku příchodu nové postavy – smrti – hudební motiv připomíná tikaní hodin, které vyměřují čas. Tento hudební motiv se objevuje i v dalších konfrontacích Mélièse, smrti a jejích klonů.

Myslím, že Jiří Havelka s tvůrci vyjádřil poctu nejen Georgesu Mélièsovi, ale také trikovému umění všeobecně. Triky lze spatřit v herecké obratnosti, načasování a v důmyslně propracované scéně a také ve šprýmech postav mezi sebou. I přesto, že představení končí umělcovou smrtí, neodcházím smutná, naopak v příjemném rozpoložení. POSLEDNÍ TRIK GEORGESE MÉLIÈSE i zachmuřenému dospělému, alespoň na okamžik, navrátí dětský úsměv.

Tereza Tylová

ŽE SE NÁM NĚCO PODĚLÁ, JE JEDINÁ JISTOTA

Po festivalovém uvedení inscenace **POSLEDNÍ TRIK GEORGESE MÉLIÈSE** jsme se sešli k zadnímu vchodu S-Cube, kde kempovali členové souboru hradeckého Draku. Po pozitivně přijaté repríze jsme vyzpovídali představitele Mélièse Dušana Hřebíčka a Sestru smrt Johanu Vaňousovou.

Působila jste v Divadle na cucky a nyní jste se vrátila do Olomouce s fenomenálně přijatou inscenací. Je to pro vás comeback?

Johana Vaňousová: Samozřejmě jsem se sem těšila, takže kdybych přijela s nějakou kravinou, asi by mě to mrzelo. Jsem jediné ráda, že mí olomoučtí kamarádi mohli přijít na něco, čemu věřím. Na druhou stranu je to pořád staré dobré „Esko“, kde Cucky působily.

Je to tedy něco jiného, než křepčit s iDolls?

JH: To byly kontaktní improvizční legrácky, které komunikovaly s festivalově opojeným publikem, a dneska to bylo rozhodně jiné, protože si myslím, že přišli spíš sofistikovanější diváci.

(přichází Dušan Hřebíček)

Napadá mě, že u improvizace moc nevádí, když se něco lehce pokazí. POSLEDNÍ TRIK GEORGESE MÉLIÈSE je ale mimořádně náročný. Dějí se vám faily často?

JH: Pořád. Že se nám něco podělá, je jediná jistota téhle inscenace.

Dušan Hřebíček: V každém představení se stane něco nečekaného, něco se utrhne, zadrhne.

A nějaká největší chyba, co se vám v repríze podařila?

JH: Jednou se mi stalo, že jsem při akci vysadila dveře. Na DAMU nás ale nikdo dveře otevírat neučil, natož je nasadit zpátky do pantů. Naštěstí jsou kolegové vždycky pohotoví.

DH: Kolegové se jednou povedlo, že přišel s dřevým kufrem opačně. Většinou jsou to drobnosti, které diváci v hledišti ani nezachytí, ale my o nich vzadu v zákulisí moc dobře víme.

JH: A vůbec nejlepší jsou jeviště, kde je šikma. Na nich se všechno otevírá a jistě není vůbec nic.

Často s inscenací cestujete. Má i tohle vliv na výsledek?

DH: Hm.

JH: Já jsem třeba zvědavá na to, jak to odehrajeme v šapitó v Pardubicích.

DH: Není to konzerva a různorodé podmínky tomu jenom svědčí.

(přichází Andy Fehu)

Znali jste předtím filmy Georgese Mélièse?

JH: Já jsem se s jeho jménem seznámila v Lyonu.

DH: Upřímně ne, ale třeba Huga jsme viděli. Myslím si, že k pochopení představení není ani nějaká velká znalost jeho díla potřeba.

(přichází Lukáš Horký)

Zkoušeli jste s profesionálním kouzelníkem?

JH: Zkoušeli. Přišel asi jednou a řekl, že nám nemůže nic prozradit, protože všechno podléhá hodně drahé licenci.

DH: Nakonec nás pochválil.

*Za rozhovor děkuje
Martin Macháček a spol.*

DUŠAN HŘEBÍČEK

Herec dlouhodobě spojený s divadelním podhoubím Hradce Králové se objevuje v inscenacích Klicperova divadla i loutkového divadla DRÁK. Za titulní roli v inscenaci Jiřího Havelky **POSLEDNÍ TRIK GEORGESE MÉLIÈSE** získal Cenu Divadelních novin a převálcoval silnou konkurenci.

JOHANA VAŇOUSOVÁ

Herečka, absolventka Katedry alternativního divadla DAMU. Dříve působila v olomouckém Divadle na cucky, spolupracovala se souborem DNO anebo funguje jako interpretka vokálního tělesa Jelení loje.

V rámci projektu Reactor, který spolupořádá Univerzita Palackého v Olomouci, vystoupila Bára Čermáková, produkční renomované, mezinárodně vřele přijímané taneční skupiny 420PEOPLE. V průběhu zevrubného masterclass setkání se studenty otevřela až nečekaně mnoho témat a bez nějakých servítek komentovala situaci tuzemského scénického tance, případně pohybového divadla.

Velkou devizou její přednášky byla otázka, kam sahá profesionalita a jak se v rámci světového kontextu nastavují její hranice v Česku. Snad nebudu daleko od pravdy, když prohlásím, že na západně orientovaných festivalech tanečního a pohybového divadla budoují tuzemští umělci, kteří mají přímou a nutno dodat silnou zkušenost se zahraničním působením. Jednak (trochu škodolibě řečeno) ví, jak to tam chodí, jaké jsou nároky na umělce, a uzpůsobují tomu vlastní práci. Na druhou stranu tým v domácím prostředí zvyšují latku a udržují tak zdravě konkurenční prostředí i mezi spřátelenými „bandami“ výtečných interpretů.

Bára Čermáková v souvislosti se zcela regulárními požadavky na mzdy a existenční podmínky pro tanečnický použila termín „neoliberální přístup“. Otázka zní, nakolik to může být zavádějící, když všude (na Západě, Východě, kdekoliv – ale kdoví jestli) to funguje jinak. Naopak chtějí po prostředí a společnosti, aby zase jednou přijaly „nechtěné dítě“, je v pořádku, stejně jako to, že za „určitý (nezpochybnitelný) výkon“ má přijít „určitý obnos“. Trochu cítím, že je to jenom komentář k nezralosti, a třeba to jednou bude lepší. Pro všechny.

Martin Macháček

(autor je šéfredaktor internetového vydání časopisu Taneční zóna)

KDYŽ SE AMATÉR UČÍ OD PROFÍKA TANEČNÍ WORKSHOP S NATAŠOU NOVOTNOU

V jedenáct hodin dopoledne se nás sešlo šest zájemců o současný tanec na workshopu, jehož lektorkou byla Nataša Novotná – jedna ze zakladatelů 420PEOPLE. Nevím, jak na tom byli ostatní. Zato já jsem věděla, že jsem přišla otestovat své možnosti. Pár minut po jedenácté jsme byli připraveni začít. Lektorka nám celé dění zpřijemnila rytmickou hudbou (směsice electro swingu, tanga a scénické hudby). Workshop se skládal ze dvou hodinových částí.

Začali jsme postupným probuzením a uvolňováním těla. Následovalo protahování. Od krouživých pohybů jednotlivých částí jsme se dostali až k celkovému propojení každého kousku svého těla a svůj pohyb vědomě regulovali. Takhle po ránu (pozn. redaktoři mají jiný časový režim) bylo příjemné rozhýbat se.

Po hodině pečlivého natahování každého i nejmenšího svalu jsme se přesunuli k choreografii. Pro člověka zvyklého pravidelně trénovat by nebyla náročná. Přiznám se, že pro mě jako amatéra ano. Bylo nutné počítat si kroky a vědět, kde je pravá a levá ruka nebo noha. Nakonec díky častému opakování, dobrému vedení a trpělivosti lektorky se mi dařilo najít správné držení těla a tempa pohybu. Přes veškerou námahu, a chvílemi vyčerpání, jsem se skvěle bavila.

Profese tanečnicka zkrátka není žádný med. Pokaždé mě překvapuje ta lehkost, s jakou se tanečníci prezentují. Všechno vypadá docela jednoduše a lehce, ale nyní jsem se přesvědčila o opaku. Je potřeba velké námahy a soustředěnosti. Než se amatér stane profesionálem, musí projít fyzickým peklem.

Tereza Tylová

PŘÍBĚH ZDEŇKA VÉVODY

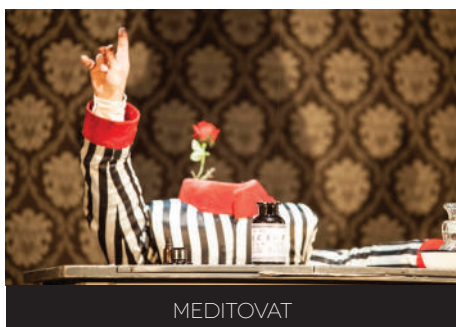
Na Floře jsem začínal jako produkční v roce 2009. Staral jsem se o site-specific projekt KVĚTEN(A) OLOMOUC, na kterém participovali studenti KALD DAMU, režijní duo Skutr, Tomáš Žižka a další zajímavé osobnosti. Rád na to vzpomínám - Kuba Gottwald a Klarin vedli průvod s konvemi na hlavě, na Horním náměstí probíhal velký piknik, u Terežské brány se pojídal dort, v Bezručových sadech pomalu tála socha ledového delfína a moje příprava na státnice naopak na pár dní/týdnů zamrzla.

Dva roky na to Jěňa Plíhal odešel do Národního a Petr Nerušil mi s ledovým klidem oznámil, že dělám PR. Tak jsem si vygooglil, co to obnáší, a od té doby to teda dělám. Docela mě to baví - na žurnalistice mě odradili od novinařiny tím, že prý nikdy nebudem moci psát tak úplně pravdu. Jako PR ty pravdy vytváříš a média je otiskují. Tenhle článek, napsaný Martinem Macháčkem, není výjimkou.

Zdeněk Vévoda

JÍST

MEDITOVAT

MILOVAT

PO 11

13:00 Divadlo na cucky / Wurmova 7

Kulatý stůl:

Divadelní lektor – luxus nebo nezbytnost?

17:00 S-Cube

ŠÍLENSTVÍ

Divadlo Na zábradlí Praha

Námětem inscenace ŠÍLENSTVÍ v režii Jiřího Havelky je případ odepsaného detektiva, odhodlaného najít stopy možného zločinu. Zavádí nás na místa, jakými jsou tiché hotelové haly, noční ulice a veřejné prostory ukrývající možná tajemství. Odkazuje tak na detektivní filmy žánru noir. V inscenaci se nemluví, pouze zvuky a hudba dokreslují atmosféru celému dění. Leoš Noha jako představitel soukromého očka v nesnázích zjišťuje, že nic není takové, jak se na první pohled může zdát. Tvůrci

si tak pohrávají se samotnými diváky, jejich myslí a očekáváními. (Tesst)

19:30 Moravské divadlo

KARPATSKÝ THRILLER

Slovenské národní divadlo Bratislava

V roku 2011 unikol slovenskej tajnej službe dokument s krycím názvom Gorila. Kuriózná zložka, ktorá mala vypovedať o korupčných praktikách a pochybnom financovaní vládnych politických strán na Slovensku, spustila jeden z najväčších škandálov posledných rokov. Dva roky po vypuknutí kauzy reaguje na domáce politické pomery samotný šéf činohry Slovenského národného divadla Roman Polák. KARPATSKÝ THRILLER, hru s dokumentárnymi rysmi z pera popredného novinára Eugena Girndla, uvádza s veľkou odozvou priamo na doskách prvej štátnej scény. Príbeh

o bývalej investigatívnej novinárke (Zuzana Fialová, Lidice), ktorá odhalí rozsiahlu korupciu na najvyšších vládnych miestach, sa pritom ani v Čechách nejaví ako celkom nereálny scenár. Čomu všetkému bude musieť odvážna protagonistka Zuna čeliť, keď sa rozhodne zobrať spravodlivosť do vlastných rúk, uvidíme už zajtra v Moravskom divadle. (doši)

**21:45 Jazz Tibet Club
FLOEX & BAND**

22:15 Ostružnická 4 / 2. patro
PÍSNIČKA O KUDLE
Masakr Elsinor

23:30 Klub Vertigo
DJs Flora

WWW.DIVADELNIFLORA.CZ > WWW.FACEBOOK.COM/DIVADELNIFLORA > WWW.TWITTER.COM/DIVADELNIFLORA

šéfredaktor: Martin Macháček, **redakce:** Barbora Chovancová, Barbora Křížová, Dominika Široká, Tereza Tylová,

korektury: Petr Pláteník, **sazba:** Zdeněk Vévoda, **foto:** Lukáš Horký, Ondřej Hruška,

email redakce: zpravodaj19divadelniflora@gmail.com

tisk: Tiskárna ČD, Nerudova 1, Olomouc, tel. 972 741 204, **email:** tiskarna@zc.cd.cz

pořadatel

hlavní partner

za podpory

MINISTERSTVO
KULTURY

partneři

Olomoucký kraj

hlavní mediální partner

Česká televize
Televizní studio Ostrava